

Brussel, 22 november 2019
Rev2 – vervangt kennisgeving
REV1 van 28 maart 2018

KENNISGEVING AAN BELANGHEBBENDEN

TERUGTREKKING VAN HET VERENIGD KONINKRIJK EN EU-REGELS OP HET GEBIED VAN HET AUTEURSRECHT

Op 29 maart 2017 heeft het Verenigd Koninkrijk kennisgegeven van zijn voornemen om zich uit de Unie terug te trekken krachtens artikel 50 van het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU). Naar aanleiding van een verzoek van het Verenigd Koninkrijk, heeft de Europese Raad (artikel 50) op 29 oktober 2019¹ besloten de in artikel 50, lid 3, VEU bedoelde termijn nogmaals te verlengen² tot en met 31 januari 2020. Dat betekent dat vanaf 1 februari 2020 (“de terugtrekkingsdatum”) het Verenigd Koninkrijk een “derde land”³ is.⁴

De voorbereiding op de terugtrekking is niet alleen een zaak van de EU en de nationale overheden, maar ook van bedrijven en burgers.

Gezien de onzekerheid over de ratificatie van het terugtrekkingsakkoord⁵ worden alle belanghebbenden, en met name marktdeelnemers, gewezen op de juridische gevolgen waarmee zij rekening moeten houden wanneer het Verenigd Koninkrijk een derde land wordt.

¹ Besluit (EU) 2019/1810 van de Europese Raad, vastgesteld in overeenstemming met het Verenigd Koninkrijk, van 29 oktober 2019 tot verlenging van de in artikel 50, lid 3, VEU bedoelde termijn (PB L 278 I van 30.10.2019, blz. 1).

² Na een verzoek daartoe van het Verenigd Koninkrijk had de Europese Raad eerder besloten tot een eerste verlenging op 22 maart 2019 (Besluit (EU) 2019/476 van de Europese Raad (PB L 80 I van 22.3.2019, blz. 1)) en tot een tweede verlenging op 11 april 2019 (Besluit (EU) 2019/584 van de Europese Raad (PB L 101 van 11.4.2019, blz. 1)).

³ Een derde land is een land dat geen lid is van de EU.

⁴ Indien het terugtrekkingsakkoord vóór die datum door beide partijen wordt geratificeerd, vindt de terugtrekking plaats op de eerste dag van de maand na die waarin de ratificatieprocedures zijn voltooid of op 1 februari 2020, al naargelang welke datum eerder valt.

⁵ Akkoord inzake de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland uit de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (PB C 384 I van 12.11.2019, blz. 1).

Onder voorbehoud van de overgangperiode waarin het terugtrekkingsakkoord voorziet⁶, gelden vanaf de terugtrekkingsdatum de EU-regels op het gebied van het auteursrecht niet langer voor het Verenigd Koninkrijk

1. DE BELANGRIJKSTE INTERNATIONALE (MULTILATERALE) VERDRAGEN INZAKE HET AUTEURSRECHT ZULLEN VAN TOEPASSING ZIJN OP DE RELATIE TUSSEN DE EU EN HET VERENIGD KONINKRIJK OP HET GEBIED VAN HET AUTEURSRECHT

Het Verenigd Koninkrijk en de EU zijn partij bij een groot aantal van de belangrijkste internationale (multilaterale) verdragen of overeenkomsten inzake het auteursrecht, zoals het Verdrag van de Wereldorganisatie voor de intellectuele eigendom (WIPO) inzake auteursrecht (WCT), het WIPO-verdrag inzake uitvoeringen en fonogrammen (WPPT)⁷ en de Overeenkomst inzake de handelsaspecten van de intellectuele eigendom (TRIPs-Overeenkomst)^{8, 9}.

Overeenkomstig de verplichtingen uit hoofde van die verdragen en overeenkomsten en met name de beginselen van "nationale behandeling" en "meest begunstigde natie" van onderdanen en rechtspersonen die voldoen aan de voorwaarden om in aanmerking te komen voor bescherming binnen het toepassingsgebied van de TRIPs-Overeenkomst, zal het internationale kader vanaf de terugtrekkingsdatum van toepassing zijn op:

- de bescherming van het auteursrecht en naburige rechten (bv. uitsluitende rechten inzake reproductie, distributie, verhuur, mededeling en beschikbaarstelling voor auteurs en in voorkomend geval ook voor houders van naburige rechten, zoals producenten van fonogrammen, uitvoerende kunstenaars en omroeporganisaties);
- de beschermingstermijn van het auteursrecht en van bepaalde naburige rechten;
- de verplichtingen inzake technische beschermingsmaatregelen en informatie over het beheer van de rechten;
- gegevensbanken, met uitzondering van hetgeen hieronder wordt uiteengezet;
- computerprogramma's;
- topografieën van halfgeleiderproducten;
- de uitoefening van het auteursrecht (als een van de intellectuele-eigendomsrechten in deel 3 van de TRIPs-Overeenkomst), met inbegrip van grensmaatregelen.

⁶ Er zij aan herinnerd dat de overgangperiode alleen geldt indien het terugtrekkingsakkoord door de EU en het Verenigd Koninkrijk wordt geratificeerd.

⁷ <http://www.wipo.int/treaties/en/>

⁸ https://www.wto.org/english/tratop_e/trips_e/trips_e.htm

⁹ Daarnaast is het Verenigd Koninkrijk partij bij de Berner Conventie voor de bescherming van werken van letterkunde en kunst, maar de EU niet. Krachtens artikel 1, lid 4, van het WIPO-Verdrag inzake auteursrecht moet de EU echter de artikelen 1 tot en met 21 van en het aanhangsel bij de Berner Conventie toepassen.

Er zij op gewezen dat de bovengenoemde multilaterale internationale verdragen en overeenkomsten niet hetzelfde soort of niveau van bescherming bieden met betrekking tot bepaalde rechten en in voorkomend geval met betrekking tot uitzonderingen of beperkingen op deze rechten als de huidige bescherming die de EU-wetgeving inzake het auteursrecht biedt. Bovendien voorziet de EU-wetgeving in bepaalde vormen van *lex specialis* of bijzondere grensoverschrijdende maatregelen ten gunste van rechthebbenden of gebruikers op de interne markt en/of voor het beheer van rechten die geen tegenhanger hebben in de internationale conventies.

Tegen deze achtergrond zal de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk met name de volgende gevolgen hebben op het gebied van het auteursrecht en naburige rechten:

2. SPECIFIEKE GEVOLGEN OP HET GEBIED VAN HET AUTEURSRECHT

- **Omroepen:** in Richtlijn 93/83/EEG tot coördinatie van bepaalde voorschriften betreffende het auteursrecht en naburige rechten op het gebied van de satellietomroep en de doorgifte via de kabel¹⁰ is onder meer bepaald dat de mededeling aan het publiek per satelliet slechts plaatsvindt in de lidstaat waar de oproepsignalen worden ingevoerd, waarmee derhalve de handelingen met betrekking tot het auteursrecht worden gelokaliseerd met het oog op licentieverlening. Bijgevolg moeten omroeporganisaties enkel in de lidstaat waar het signaal wordt ingevoerd auteursrechten vereffenen. Vanaf de terugtrekkingsdatum zullen omroeporganisaties in het Verenigd Koninkrijk niet langer gebruik kunnen maken van het mechanisme waarin de richtlijn voorziet wanneer zij grensoverschrijdende satellietomroepdiensten verlenen aan EU-kanten en zullen zij auteursrechten moeten vereffenen in alle lidstaten tot waar het signaal reikt. Evenzo zullen omroeporganisaties in de EU niet langer gebruik kunnen maken van het mechanisme waarin het EU-recht voorziet wanneer zij grensoverschrijdende satellietomroepdiensten verlenen aan klanten in het Verenigd Koninkrijk en kan het zijn dat zij auteursrechten moeten vereffenen voor alle betrokken rechthebbenden indien zij in het Verenigd Koninkrijk wensen uit te zenden.
- **Collectief beheer van rechten (onlinerechten inzake muziekwerken):** artikel 30 van Richtlijn 2014/26/EU betreffende het collectieve beheer van auteursrechten en naburige rechten en de multiterritoriale licentieverlening van rechten inzake muziekwerken voor het online gebruik ervan op de interne markt¹¹ bevat de verplichting voor collectieve beheerorganisaties om in bepaalde gevallen een andere collectieve beheerorganisatie te vertegenwoordigen voor multiterritoriale licentieverlening (voor de onlinerechten inzake muziekwerken). Vanaf de terugtrekkingsdatum zullen collectieve beheerorganisaties in de EU niet verplicht zijn collectieve beheerorganisaties die in het Verenigd Koninkrijk zijn gevestigd te vertegenwoordigen voor multiterritoriale licentieverlening overeenkomstig artikel 30 van Richtlijn 2014/26/EU, en omgekeerd.

¹⁰ Richtlijn 93/83/EEG van de Raad van 27 september 1993 tot coördinatie van bepaalde voorschriften betreffende het auteursrecht en naburige rechten op het gebied van de satellietomroep en de doorgifte via de kabel (PB L 248 van 6.10.1993, blz. 15).

¹¹ Richtlijn 2014/26/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende het collectieve beheer van auteursrechten en naburige rechten en de multiterritoriale licentieverlening van rechten inzake muziekwerken voor het online gebruik ervan op de interne markt (PB L 84 van 20.3.2014, blz. 72).

- **Verweesde werken:** in Richtlijn 2012/28/EU inzake bepaalde toegestane gebruikswijzen van verweesde werken¹² is vastgesteld dat bepaalde culturele instellingen in de EU gebruik kunnen maken van een stelsel van wederzijdse erkenning van verweesde werken. Dankzij dit stelsel kunnen zij een werk digitaliseren en online beschikbaar stellen in alle lidstaten zodra dat werk in een lidstaat is erkend als een verweesd werk.

Vanaf de terugtrekkingsdatum zal het mechanisme van wederzijdse erkenning waarin Richtlijn 2012/28/EU voorziet niet langer van toepassing zijn tussen het Verenigd Koninkrijk en de EU. Bijgevolg zullen verweesde werken die in het Verenigd Koninkrijk vóór de terugtrekkingsdatum erkend zijn, niet langer in de EU erkend zijn uit hoofde van Richtlijn 2012/28/EU en hetzelfde zal gelden voor verweesde werken die in de EU erkend zijn, aangezien het stelsel van wederzijdse erkenning uit hoofde van Richtlijn 2012/28/EU niet langer van toepassing zal zijn in het Verenigd Koninkrijk. Bijgevolg zullen de vormen van gebruik van verweesde werken uit het Verenigd Koninkrijk die uit hoofde van de richtlijn zijn toegestaan, met name wat betreft het online beschikbaar stellen ervan, niet langer toegestaan zijn voor culturele instellingen in de EU, en omgekeerd.

- **Toegang tot gepubliceerde werken voor personen die blind zijn, visueel gehandicapt of anderszins een leeshandicap hebben:** bij Richtlijn (EU) 2017/1564 inzake bepaalde toegestane vormen van gebruik van bepaalde werken en ander materiaal die door het auteursrecht en naburige rechten beschermd zijn ten behoeve van personen die blind zijn, visueel gehandicapt of anderszins een leeshandicap hebben¹³ is een verplichte uitzondering ingevoerd ten behoeve van personen die blind zijn, visueel gehandicapt of anderszins een leeshandicap hebben en van toegelaten entiteiten namens deze personen handelen. Daarnaast is in de richtlijn bepaald dat dergelijke toegelaten entiteiten zich kunnen beroepen op de uitzondering voor een begunstigde of een andere toegelaten entiteit in andere lidstaten en dat begunstigten en toegelaten entiteiten toegang kunnen hebben tot exemplaren in toegankelijke vorm van een toegelaten entiteit die in een lidstaat is gevestigd.

Vanaf de terugtrekkingsdatum zullen personen in het Verenigd Koninkrijk niet langer toegang kunnen verkrijgen tot exemplaren in toegankelijke vorm van toegelaten entiteiten in de EU uit hoofde van het in Richtlijn (EU) 2017/1564 vastgestelde kader. Omgekeerd zullen ook toegelaten entiteiten en begunstigten in de EU geen toegang kunnen verkrijgen tot exemplaren in toegankelijke vorm van toegelaten entiteiten in het Verenigd Koninkrijk.

De uitwisseling van exemplaren in toegankelijke vorm tussen de EU en derde landen die het Verdrag van Marrakesh¹⁴ hebben geratificeerd, is geregeld bij Verordening (EU) 2017/1563 inzake de grensoverschrijdende uitwisseling tussen de

¹² Richtlijn 2012/28/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 inzake bepaalde toegestane gebruikswijzen van verweesde werken (PB L 299 van 27.10.2012, blz. 5).

¹³ Richtlijn (EU) 2017/1564 van het Europees Parlement en de Raad van 13 september 2017 inzake bepaalde toegestane vormen van gebruik van bepaalde werken en ander materiaal die door het auteursrecht en naburige rechten beschermd zijn ten behoeve van personen die blind zijn, visueel gehandicapt of anderszins een leeshandicap hebben (PB L 242 van 20.9.2017, blz. 6).

¹⁴ Verdrag van Marrakesh tot bevordering van de toegang tot gepubliceerde werken voor personen die blind zijn, visueel gehandicapt of anderszins een leeshandicap hebben.

Unie en derde landen van exemplaren in toegankelijke vorm van bepaalde werken en ander materiaal die door het auteursrecht en naburige rechten beschermd zijn ten behoeve van personen die blind zijn, visueel gehandicapt of anderszins een leeshandicap hebben¹⁵. In dit verband is het van belang erop te wijzen dat het Verenigd Koninkrijk momenteel geen partij is bij het Verdrag van Marrakesh.

- **Portabiliteit van online-inhoud:** in Verordening (EU) 2017/1128 betreffende grensoverschrijdende portabiliteit van online-inhoudsdiensten in de interne markt¹⁶ is bepaald dat de verstrekking van een online-inhoudsdienst aan een abonnee die tijdelijk aanwezig is in een lidstaat, alsmede de toegang tot en het gebruik van die dienst door de abonnee, worden geacht uitsluitend plaats te vinden in de woonlidstaat van de abonnee.

Vanaf de terugtrekkingsdatum zullen personen die in het Verenigd Koninkrijk verblijven niet langer gebruik kunnen maken van hun abonnementen voor digitale inhoud wanneer zij naar de EU reizen, en zal een aanbieder van online-inhoudsdiensten die in het Verenigd Koninkrijk is gevestigd de voorschriften moeten naleven van de betrokken EU-lidstaat of -lidstaten waar hij zijn abonnees diensten wil aanbieden – met inbegrip van de noodzaak alle betrokken rechten voor die lidstaat of deze lidstaten te vereffenen.

- ***Sui generis* databankenrecht:** in artikel 7 van Richtlijn 96/9/EG betreffende de rechtsbescherming van databanken¹⁷ wordt onder bepaalde voorwaarden voorzien in bescherming voor fabrikanten van databanken in de EU-lidstaten ("*sui generis* databankenrecht"). Bij artikel 11 van Richtlijn 96/9/EG zijn de beschermingsgerechtigden uit hoofde van het recht *sui generis* beperkt tot de fabrikanten van databanken (of rechthebbenden) die onderdanen van een EU-lidstaat zijn of hun gewone verblijfplaats op het grondgebied van de EU hebben, of die vennootschappen/ondernemingen zijn die overeenkomstig de wetgeving van een EU-lidstaat opgericht zijn (en die hun statutaire zetel, hoofdbestuur of hoofdvestiging binnen de EU hebben).

Vanaf de terugtrekkingsdatum zullen de onderdanen van het Verenigd Koninkrijk (tenzij zij hun gewone verblijfplaats in de EU hebben) en de vennootschappen/ondernemingen die overeenkomstig de wetgeving van het Verenigd Koninkrijk opgericht zijn niet langer het recht genieten om een *sui generis* databankenrecht te behouden of te verkrijgen met betrekking tot databanken in de EU¹⁸. Omgekeerd zullen de onderdanen en vennootschappen/ondernemingen in de

¹⁵ Verordening (EU) 2017/1563 van het Europees Parlement en de Raad van 13 september 2017 inzake de grensoverschrijdende uitwisseling tussen de Unie en derde landen van exemplaren in toegankelijke vorm van bepaalde werken en ander materiaal die door het auteursrecht en naburige rechten beschermd zijn ten behoeve van personen die blind zijn, visueel gehandicapt of anderszins een leeshandicap hebben (PB L 242 van 20.9.2017, blz. 1).

¹⁶ Verordening (EU) 2017/1128 van het Europees Parlement en de Raad van 14 juni 2017 betreffende grensoverschrijdende portabiliteit van online-inhoudsdiensten in de interne markt (PB L 168 van 30.6.2017, blz. 1.).

¹⁷ Richtlijn 96/9/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 1996 betreffende de rechtsbescherming van databanken (PB L 77 van 27.3.1996, blz. 20).

¹⁸ Voor databanken die vóór de terugtrekkingsdatum in de EU worden beschermd, probeert de EU samen met het Verenigd Koninkrijk een oplossing in het terugtrekkingsakkoord op te nemen. De essentiële beginselen van het standpunt van de EU over intellectuele-eigendomsrechten (met inbegrip van

EU niet langer het recht genieten op grond van het EU-recht om een *sui generis* databankenrecht te behouden of te verkrijgen met betrekking tot databanken in het Verenigd Koninkrijk.

Op de website van de Europese Commissie over de digitale eengemaakte markt vindt u algemene informatie inzake auteursrecht: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/policies/copyright> Deze zal zo nodig worden geactualiseerd.

Europese Commissie
Directoraat-generaal Communicatienetwerken, Inhoud en Technologie

geografische aanduidingen) vindt u op https://ec.europa.eu/commission/publications/position-paper-intellectual-property-rights-including-geographical-indications_en